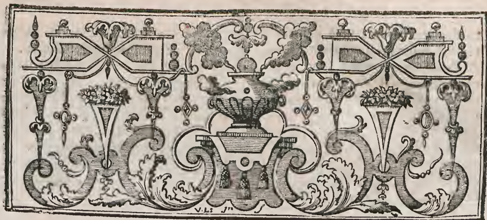
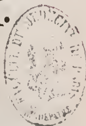

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,
VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesima-sextâ mensis Februarii, anno Domini M. DCC. LXI.

PRÆSIDE,

M. LUDOVICO-CLAUDIO BOURDELIN, Doctore Medico, antiquo Facultatis Decano, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæque Societatis Berolinienfis Socio, & in Horto Regio Chymiæ Professore.

Utrùm homo sanus, qui & bene valet & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debeat?

I.

RITUM & vulgatiffimum proverbium eft, *Miferè vivit, qui medicè vivit.* Quam calumniam in Medicinam non injeciffent voluptatum fectatores, fi, meliùs perceptis, quæ tradit ad fanitatem tuendam, præceptis, boni & mali falfas non concepiffent ideas. Miferi! qui vanâ felicitatis imagine delufi, nubem pro Junone captant. Quæ enim abfque fanitate felicitas, aut quæ miferia morbo æquiparanda? Tantum abeft igitur ut infelices dicendi fint, qui præceptis Medicinæ obtemperantes fanitati confulunt &

morbos præcavent, ut è contrà soli felices sint prædicandi, cùm soli fruantur valetudine, fundamento absque quo perit necessario omnis voluptas.

Tantò autem magis sunt increpandi illi obtrectatores Artis saluberrimæ, quòd præceptis suis non minùs prospiciat Medicina voluptatibus quàm sanitati: nulla namque voluptas potior illâ, quam antecedit naturalis appetitus, & ut illum integrum servent non minùs temperantiam sapientiores Epicuri sectatores, quàm Hippocratis alumni commendant. Sed ut talem contumeliam à Doctrinâ medicâ meliùs avertam, propugnare aggredior in agone hodierno effatum illud ex *AURELII CORNELII CELSI*, *de Medicinâ*, *Lib. I. Cap. I.* Desumptum, *sanus homo*, *qui & bene valet*, *& suæ spontis est*, *nullis obligare se legibus debet.*

I I.

SANUS vocatur qui omnes functiones non solùm absque labore, sed etiam cum oblectamento valet exercere, aut reipsâ datâ occasione exercet. Nec tamen ex sanorum numero statim rejiciendus, qui cum aliquali labore quibusdam fungitur functionibus; dummodò ista læsio sit levis, nisi ad breve tempus, & præsente tantum causâ lædente persistat. Itaque quamdam veluti *latitudinem* habet valetudo, & intrà limites non adeò angustos continetur. Alii enim non nisi à causâ gravi, alii verò à causâ vel levissimâ lædi possunt; sani quidem utrique dicendi, attamen sani præ cæteris haberi merentur, illi quorum functiones difficillimè turbantur, siquidem diutiùs illibata persistere potest eorum sanitas. Sed diversum vitæ genus habere illos debere, ex indè patet quòd alii lædantur à rebus, quas facilè ferant alii: rerum enim non naturalium usus habetur bonus aut malus, prout confert vel nocet sanitati cujusque individui. Quis Medicus idem vitæ genus imperare auderet debili mulierculæ, teneroque infanti alioqui sanis ac milite aut illi, ut verbis Poëtæ utar, *gravem duro terram qui vertit aratro.* Itaque non omnibus sanis præcipitur præceptum illud Celsianum, sed tantùm sanis qui benè valent, id est, quorum levi de causâ functiones non læduntur.

I I I.

MAXIMI interest vel & sanissimis ut constantem & firmam illam valetudinem inconcussam servent; quod ut consequantur necesse habent eam præsidiis contrà externas injurias munire: namque licet sat roboris insit in illis ut propulsent causas leves quæ sanitati insidiantur; attamen si repetito ingruant causæ lædentes vel levissimæ, paulatim labefactando illam sanitatem, tandem corruere facient. Nullum autem præsidium tutius adinveniri potest in illo casu ipsâ consuetudine, cujus tanta est potentia, ut à vetustissimis sapientiæ Professoribus, quasi altera quædam habita natura sit, & monente divino *Hippocrate*, Aphor. 50. Sect. II. *à multo tempore consueta*, *etiam si fuerint deteriora insuetis*, *minùs turbare soleant.* Per consuetudinem verò hîc intelligi volumus rerum sex non naturalium usum peculiarem repetitum & aliquandiu continuatum, quo fit ut organa machinæ animalis apta evadant ad motus suos statis temporibus aut modis edendos. Adeò enim sunt comparata illa organa, ut motus quibus pluries moti sunt, repetant semper eodem

modo ; sic qui a causâ quâcumque externâ aliquoties somno excussus est horâ determinatâ, evigilatur spontè eâdem horâ : affici etiam desinunt à causâ quæ pluries illa lacessivit: Indiarum incolæ nullam vim opii, cui assuescunt, soporiferam experiuntur; Agricolæ Calabrini & Siculi vescuntur mannâ quâ alvus solvitur cæteris hominibus.

Debet ergo assuefieri sanus homo omnibus rebus non naturalibus, quarum actionem olim experiri poterit. Siquidem illud absque ullo suæ valetudinis detrimento ferre potest; talis est enim constitutionis ejus vis & robur, ut minimè lædatur à levi abusu rerum non naturalium, dummodò hic abusus non sæpius statim repetatur, sed tantùm per vices & paulatim assuescendo. Quis enim adeò sanus ut hesternâ cœnâ crudus possit sese novis alimentis ingurgitare absque noxâ. Si quo tempore assuefieri sic possumus rebus non naturalibus maximè in primâ infantiâ, in quâ nulla consuetudo jam contracta obstat quin contrariis assuescamus. Discant ergò parentes quàm malè agant cum pueris suis, quotiescumque illos ad statum vitæ genus addicunt, calidioribus cubiculis coercent, vestimentis onerant, aut illis denegant usuram aëris, exercitia interdicunt, &c. Quid mirum, si exindè delicatuli exurgant, si inhabiles evadant ad munia vitæ adimplenda. Maneat itaque altâ mente repostum illis parentibus, si caram progeniem velint sanam vivere, utilemque civibus & patriæ, debere tùm omnibus tempestatibus anni, tùm omni ciborum generi assuefieri.

I. V.

OPORTET igitur, ut præcipit CELSUS noster, hominem sanum *varium habere vitæ genus, modò ruri esse, modò in urbe, sæpiùsque in agro : navigare, venari; quiescere interdum, sed frequentiùs se exercere. Prodest etiam* illi *interdum Balneo, interdum aquis frigidis uti : nullum cibi genus fugere quo populus utatur: interdum in convivio esse, interdum ab eo se retrahere : modò plùs justo, modò non amplius assumere : bis die potiùs, quàm semel cibum capere : & semper quamplurimùm, dummodò hunc concoquat.* Illi *concubitus* (si legitimè frui licet) *neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est: rarus, corpus excitat, frequens solvit. Cum autem frequens non numero sit, sed naturâ, ratione ætatis, & corporis; scire licet, eum non inutilem esse, quem corporis neque languor, neque dolor sequitur.*

En præcepta quæ Medicina tradit sanis hominibus. Sic omnibus rebus assuefacti, nullis indigebunt, aut potiùs quâque harum carere poterunt, & tamen indè nullum capient detrimentum, cùm vices illius supplere facillimè possint, substituendo res æquè assuetas. Quid verò dulcius illo vitæ genere, in quo homini valido frui datur paratis; in quo malesano urbium tumultui succedit amœna quies rurum, ubi

Libet jacere, modò sub antiquâ ilice,
Modò in tenaci gramine.

Ubi

Aut trudit acres hinc & hinc multa cane
Apros in obstantes plagas,

Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos,
Pavidumque leporem, aut advenam laqueo gruem
Jucunda captat præmia. *

* Horat. Epod. II.

Et si edaces curas fugare potest, omni ex parte beatus dici meretur. Desinant ergò miseros prædicare, qui medicè vivunt, siquidem felices verè dici possint soli viventes medicè.

V.

ATTAMEN quando quidem,

Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos ultrà citràque nequit consistere rectum. *

* Horat. serm. Lib. I. Satyr. I.

Cavendum monet idem CELSUS *ne in secundâ valetudine, adversa præsidia consumantur:* Quòd certè cavere non poterit homo sanissimus, si à prudenti & sapientissimo Medico non edidiscerit quæ illi consectanda, quæ verò fugienda sunt, si ab illo non acceperit præcepta quæ superiùs tradidimus; aut si, quod caput est, non sit certior factus se esse de numero illorum, quibus unica lex præcipitur *ne se ullis legibus obligent.* Undè sat mirari non possum quòd auctor cæteroquin sapiens & doctrinam medicam apprimè edoctus subjecerit, veluti novum præceptum, cum cæteris adeò parum congruens, hominem sanum, *neque Medico neque Iatraliptâ egere debere.* Sed licet erroneum illud præceptum rejicere cogamur, non impediet tamen quominùs cum illo concludamus:

Ergò homo sanus, qui & bene valet, & suæ spontis est, nullis obligare se legibus debet.

Proponebat Parisiis AUGUSTINUS ROUX, Burdigalus, in almâ Burdigalensi Universitate Doctor Medicus, necnon saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theseos Auctor. A. R. S. H. 1761,

A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1761.